

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

економічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра

бізнесу та управління персоналом

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

Роман ГРЕШКО

«27» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Сталий розвиток підприємництва та соціальна відповідальність бізнесу

(вказіть назву навчальної дисципліни)

вибіркова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма Підприємництво та управління бізнесом

(назва програми)

Спеціальність D3 Менеджмент

(вказати: код, назва)

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток підприємництва та соціальна відповідальність бізнесу» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Підприємництво та управління бізнесом» спеціальності ДЗ «Менеджмент» галузі знань Д «Бізнес, адміністрування та право», затвердженої наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича № 164 від 01 травня 2025 р.

Розробники: Зибарева Оксана Василівна, професор кафедри бізнесу та управління персоналом, доктор економічних наук, професор

Лопашук Інна Афанасіївна, доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, кандидат економічних наук, доцент

Викладач: Лопашук Інна Афанасіївна, доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, кандидат економічних наук, доцент

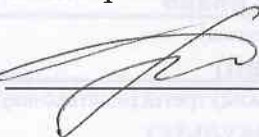
Погоджено з гарантом
ОП «Підприємництво
та управління бізнесом»

Людмила ВЕРБІВСЬКА

Затверджено на засіданні бізнесу та управління персоналом
протокол № 1 від «26» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Любов ВОДЯНКА

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради
економічного факультету

Ірина НИКИФОРАК

Мета навчальної дисципліни:

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів фундаментальних знань теорії та практики сталого розвитку та соціальної відповідальності з позиції сучасних стандартів соціальної політики, соціальної звітності, етики бізнесу й прав людини в умовах інтеграції концепції сталого розвитку і набуття ними відповідних професійних компетенцій та умінь, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки організації в умовах сталого розвитку.

Вивчення курсу дає можливість узагальнити та систематизувати знання здобувачів щодо феномену, загальних засад, структури та методології, найхарактерніших сучасних тенденцій розвитку взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови забезпечення сталого суспільного розвитку.

Пререквізити

«Сталий розвиток підприємництва та соціальна відповідальність бізнесу» є вибірковою дисципліною, що обирається здобувачами першого року навчання для вивчення у другому семестрі загальним обсягом 90 годин (3 кредити).

Даний курс вивчається після дисциплін «Актуальні проблеми розвитку підприємництва», «Проектний менеджмент» та дозволяє поглибити фахові знання та уміння у сфері управління сталим розвитком підприємства на засадах соціальної відповідальності. Дисципліна орієнтує на формування навичок щодо соціально відповідальної поведінки організації, ідентифікації та аналізу очікувань стейкхолдерів, підготовки соціальної звітності організації, а також на пошук креативних підходів до соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі її функціонування.

Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність:

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні та фахові компетентності:

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК05. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень й практик, із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань, у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

СК07*. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

Результати навчання:

РН06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності.

РН09. Планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів й інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва, торгівлі, біржової діяльності та дотичних міждисциплінарних напрямів, з дотриманням норм академічної і професійної етики

РН10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	10	20	-	-	60	-	залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та прикладні аспекти соціальної відповідальності бізнесу в системі сталого розвитку підприємництва						
Тема 1. Теоретичні основи сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу	18	2	4			12
Тема 2. Нормативно-правове, інституційне та організаційно-економічне забезпечення соціальної відповідальності в системі сталого розвитку підприємництва	18	2	4			12
Тема 3. Мережа зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів бізнесу в системі сталого розвитку підприємництва	18	2	4			12
Тема 4. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності. Стандарти нефінансової звітності.	18	2	4			12
Тема 5. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні	18	2	4			12
Усього годин	90	10	20			60

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ з/п	Назва теми з основними питаннями
1	Тема 1. Теоретичні основи сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу. 1.1. Сталий розвиток: суть, теорії та принципи. 1.2. Соціальна відповідальність у системі сталого розвитку бізнесу. 1.3. Базові та новітні концепції корпоративної соціальної відповідальності. 1.4. Взаємозв'язок сучасних концепцій соціальної відповідальності бізнесу у контексті

	сталого розвитку підприємництва.
2	Тема 2. Нормативно-правове, інституційне та організаційно-економічне забезпечення соціальної відповідальності в системі сталого розвитку підприємництва 2.1. Концептуальні підходи до формування моделей корпоративної соціальної відповідальності. 2.2. Різновиди класичних моделей соціальної відповідальності бізнесу (американська, типи європейських моделей, азійська). 2.3. Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу в Україні. 2.4. Інституційне забезпечення сталого розвитку та СВБ в Україні. 2.5. Організаційно-економічне забезпечення та складники механізму управління корпоративною соціальною відповідальністю.
3	Тема 3. Мережа зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів бізнесу в системі сталого розвитку підприємництва 3.1. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності. 3.2. Концепція гідної праці. Права людини на робочому місці. 3.3. Соціальне партнерство та соціальний діалог. 3.4. Формування корпоративної соціальної відповідальності у відносинах зі споживачами на засадах сталого розвитку. 3.5. Відповідальність компаній щодо партнерів по бізнесу. 3.6. Новітні інструменти стратегічної корпоративної філантропії. 3.7. Ключові аспекти екологічної відповідальності бізнесу.
4	Тема 4. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності. Стандарти нефінансової звітності. 4.1. Побудова системи комунікацій із корпоративної соціальної відповідальності 4.2. Нефінансова звітність як інструмент розвитку соціальної відповідальності підприємства. 4.3. Форми та стандарти формування нефінансової звітності. 4.4. Показники ефективності соціальної відповідальності бізнесу. 4.5. Процес підготовки нефінансового звіту (звіту про Сталий розвиток)..
5	Тема 5. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні. 12.1. Інтеграція ESG-критеріїв у бізнес-моделі підприємств. 12.2. Ділова репутація як частина корпоративної культури та етики бізнесу. 12.3. Шляхи посилення екологічної відповідальності 12.4. Цифровізація та інновації у соціальних аспектах бізнесу: зелена економіка, цифрова трансформація соціальної діяльності. 12.5. Партнерство бізнесу з державою і громадами.

Тематика практичних занять з переліком питань

№ з/п	Назва теми (питання / завдання)
1	Тема 1. Теоретичні основи сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу Завдання: опрацювати теоретичні аспекти соціальної відповідальності бізнесу, основні її постулати, рівні, визначити соціальну відповідальність як чинник сталого розвитку, розглянути еволюцію та новітні концепції соціальної відповідальності бізнесу. Теорія зацікавлених сторін як основа аналізу корпоративної соціальної відповідальності. Піраміда соціальної відповідальності: базові та сучасні підходи. Новітні концепції КСВ. Концепція потрібного критерію Дж. Елкінгтона. Концепція створення спільних цінностей М. Портера та М. Крамера. Концепція створення інтегрованої цінності В. Віссера.
2	Тема 2. Нормативно-правове, інституційне та організаційно-економічне забезпечення соціальної відповідальності в системі сталого розвитку підприємництва Завдання: опрацювати теоретичні та практичні аспекти американської, європейської та азійської моделей соціальної відповідальності бізнесу, розкрити особливості формування української моделі СВБ, визначити особливості нормативно-правового та інституційного забезпечення СВБ, опрацювати теоретичні аспекти організаційно-економічного забезпечення СВБ, розкрити складники механізму управління КСВ, розглянути СВБ у

	стратегічному контексті як фактор підвищення конкурентоспроможності бізнесу
3	Тема 3. Мережа зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів бізнесу в системі сталого розвитку підприємництва Завдання: розкрити особливості СВБ у сфері соціально-трудових відносинах, визначити інструменти реалізації соціальних програм, визначити особливості формування відносин бізнесу із зовнішніми стейкхолдерами, розкрити складники екологічної відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності, обґрунтувати шляхи посилення екологічної відповідальності в Україні
4	Тема 4. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності. Стандарти нефінансової звітності. Завдання: розкрити роль нефінансового звітування у формуванні соціальної відповідальності бізнесу, розглянути модульні стандарти GRI, стандарт AA1000
5	Тема 5. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні Завдання: визначити ключові орієнтири стратегічного забезпечення СВБ в Україні, окреслити Шляхи інтеграції цілей та завдань сталого розвитку у стратегії українських підприємств, розкрити роль державно-приватного партнерства у формуванні соціальної відповідальності бізнесу

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Сталий розвиток підприємництва та соціальна відповідальність бізнесу» спрямована на узагальнення, засвоєння і закріплення знань та включає такі види робіт як опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій, підготовку та презентацію індивідуальних навчально-дослідних завдань до відповідних тем дисципліни, підготовку тез доповідей на науково-практичні конференції та інших матеріалів наукового характеру.

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Теоретичні основи сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу 1.1. Цілі сталого розвитку Україна 2030 1.2. Концепція корпоративної стійкості 1.3. Концепція створення спільних цінностей	12
Тема 2. Нормативно-правове, інституційне та організаційно-економічне забезпечення соціальної відповідальності в системі сталого розвитку підприємництва 2.1. Моделі соціальної відповідальності бізнесу 2.2. Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року. 2.3. Інституції міжнародного рівня, які забезпечують підтримку імплементації принципів соціальної відповідальності в українському бізнес середовищі 2.4. Механізм корпоративної соціальної відповідальності	12
Тема 3. Мережа зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів бізнесу в системі сталого розвитку підприємництва 3.1. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності 3.2. Концепція гідної праці та формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності 3.3. Філантропія і бізнес	12
Тема 4. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності. Стандарти нефінансової звітності. 4.1. Значення нефінансового звітування в Україні та в провідних країнах світу. 4.2. Модульні стандарти GRI. 4.3. Рейтинги сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу	12
Тема 5. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні	12

5.1. Роль екологічного чинника у формуванні соціальної відповідальності бізнесу. Удосконалення політики управління відходами	
5.2. Проблеми та перспективи розвитку соціального партнерства в Україні	
5.3. Шляхи інтеграції цілей та завдань сталого розвитку у стратегії українських підприємств.	
5.4. Соціальна відповідальність бізнесу і державно-приватне партнерство	
Разом	60

Методи навчання

Методи формування професійної компетентності: лекція, пояснення, дискусія, консультація, ілюстрація, демонстрація, візуалізація, аналіз реальних бізнес-ситуацій, обговорення результатів, дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи формування практичних умінь та навичок: виконання практичних завдань, підготовка та захист результатів виконаних завдань.

Система контролю та оцінювання

Методи поточного контролю: експрес-опитування, індивідуальне опитування, тестування, письмові / контрольні роботи, підготовка та презентація результатів виконаних завдань (есе, доповідь, тези на конференцію).

Форми підсумкового контролю: залік.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань здобувача. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі. Загальна кількість балів, яку здобувач може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальна оцінка знань здобувача під час навчальних занять за кожну тему (опитування, тестування, розв'язання практичних та ситуаційних завдань), виконанні завдань для самостійної роботи, підготовці есе – 3 бали (крім теми 10, яка оцінюється максимум в 4 бали).

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів)

визначається як сума балів поточного і модульного контролю та результатів заліку (як можливість отримання додаткових балів, якщо набрані протягом семестру бали не влаштовують здобувачів). Якщо здобувач за власною ініціативою, бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види робіт (ІНДЗ, тези доповіді, статі, виконання кейсу тощо) при цьому набравши додатково не менше 30 балів, може отримати оцінку за залік автоматично.

Кількість балів, яку здобувач може отримати під час навчальних занять за кожну тему наведено у таблиці нижче.

Розподіл балів, які отримують здобувачі Вид підсумкового контролю: залік

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)						Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Денна форма навчання							
Змістовий модуль №1						40	100
T1	T2	T3	T4	T5	МКР		
10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... T5 – теми змістових модулів; МКР – модульна контрольна робота

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю

1. Сталій розвиток: суть, теорії та принципи.
2. Соціальна відповідальність у системі сталого розвитку
3. Етапи становлення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності.
4. Підходи до формування концепції корпоративна соціальна відповідальність.
5. Теорія зацікавлених сторін як основа аналізу корпоративної соціальної відповідальності.
6. Піраміда соціальної відповідальності: базові та сучасні підходи.
7. Концепція потрійного критерію Дж. Елкінгтона.
8. Концепція створення спільних цінностей М. Портера та М. Крамера.
9. Концепція створення інтегрованої цінності В. Віссера.

10. Взаємозв'язок сучасних концепцій соціальної відповідальності бізнесу у контексті сталого розвитку підприємництва.
11. Американська модель соціальної відповідальності.
12. Різновиди та основні риси європейської моделі соціальної відповідальності бізнесу.
13. Азійська модель соціальної відповідальності.
14. Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу в Україні.
15. Стандарти, що забезпечують стратегічний рівень КСВ.
16. Стандарти, що забезпечують тактичний рівень КСВ.
17. Стандарти операційного рівня реалізації КСВ.
18. Інституційне забезпечення СВБ в Україні.
19. Мережа Глобального договору ООН в Україні.
20. Центр «Розвиток КСВ в Україні».
21. Український кліматичний офіс.
22. Соціальна відповідальність як засаднича стратегія корпоративного управління та фактор підвищення конкурентоспроможності в умовах сталого розвитку.
23. Принципи та функції реалізації КСВ на мікрорівні.
24. Організація діяльності з КСВ.
25. Механізм КСВ в системі стратегічного управління підприємством.
26. Роль КСВ-менеджера в компаніях.
27. Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі.
28. Права людини на робочому місці. Міжнародні ініціативи із захисту прав людини в бізнес середовищі.
29. Концепція гідної праці. Соціальний діалог і соціальна відповідальність.
30. Складові зовнішньої відповідальності бізнесу.
31. Соціальна відповідальність бізнесу у розрізі об'єктів відповідальності.
32. Новітні інструменти стратегічної корпоративної філантропії.
33. Соціально відповідальний маркетинг.
34. Формування корпоративної соціальної відповідальності у відносинах зі споживачами
35. Відповідальність компаній щодо партнерів по бізнесу.
36. Сутність екологічної відповідальності
37. Елементи екологічної відповідальності бізнесу
38. Досвід реалізації принципів екологічної відповідальності в світі та в Україні
39. Шляхи посилення екологічної відповідальності.
40. Функції та ієрархія державної системи екологічного управління
41. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності бізнесу.
42. Складові системи соціального партнерства.
43. Механізми реалізації соціального партнерства.
44. Соціальне партнерство в Україні.
45. Побудова системи комунікацій із корпоративної соціальної відповідальності
46. Принципи формування інформаційної політики у сфері КСВ.
47. Нефінансова звітність як інструмент розвитку соціальної відповідальності підприємства.
48. Форми та стандарти формування нефінансової звітності.
49. Звіт з прогресу (Звіт про виконання принципів ГД ООН)
50. Звіт за стандартом Глобальної ініціативи зі звітності GRI
51. Нефінансова звітність за стандартом AA 1000.
52. Нефінансова звітність у світі.
53. Нефінансова звітність в Україні.
54. Процес підготовки нефінансового звіту.
55. Інтеграція ESG-критеріїв у бізнес-моделі підприємств.
56. Показники ефективності сталого розвитку підприємства.
57. Ділова репутація як частина корпоративної культури та етики бізнесу.
58. Шляхи посилення екологічної відповідальності

59. Цифровізація та інновації у соціальних аспектах бізнесу: зелена економіка, цифрова трансформація соціальної діяльності.
60. Партнерство бізнесу з державою і громадами.

Зарахування результатів неформальної освіти

Згідно Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>) здобувачу освіти можуть бути зараховані як результати вивчення окремих тем освітнього компонента результати неформальної освіти, здобутої на освітніх платформах Дія. Освіта, Coursera, Prometheus та інших, які підтверджені сертифікатом й відповідають тематиці.

Кількість балів, що зараховується здобувачу, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак не більше ніж 25% (25 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Рекомендована література

Основна

1. Гарбар Ж. В., Мазур К. В., Мостенська Т. Г. Корпоративне управління та соціальна відповідальність. Частина 2. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посібник. Вінниця : ВНАУ, 2020. 228 с. <http://repository.vsau.org/getfile.php/24758.pdf>
2. Гордєєв О. Корпоративна соціальна відповідальність. Кейси 5 міжнародних компаній в Україні. 2022. Vector. URL: <https://vctr.media/ua/korporatyvna-soczialna-vidpovidalnist-kejsy-5-mizhnarodnyh-kompanij-v-ukrayini-116074>.
3. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Хлевицька Т.Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навчальний посібник. Київ. Державний університет телекомунікацій. 2020. 222 с
4. Деліні М.М. Соціально - економічна відповідальність підприємництва: теорія, методологія, напрямки розвитку : монографія. Краматорськ : ДДМА, 2017. 451 с.
5. Другий каталог КСВ-ініціатив 2020-2021 рр. / Pro Bono Club Ukraine. URL: <https://csr-ukraine.org/wpcontent/uploads/2021/11/catalog-iniciativ.pdf>
6. Зінченко А., Саприкіна М. Розвиток КСВ в Україні: 2010–2018. К.: Видавництво «Юстон». 2017. 52 с
7. **Зибарева О.В.** Соціальна відповідальність бізнесу як джерело формування його конкурентних переваг. Економічні та соціальні детермінанти конкурентоспроможності підприємництва: колективна монографія / за заг. ред. Лопатинського Ю.М., Зибаревої О.В. Чернівці: Технодрук, 2023. 572 с., С. 45-80.
8. Золотарьова О. В., Лебедева В. К. Соціальна відповідальність : конспект лекцій. Дніпро : НМетАУ, 2018. 175 с. URL: https://nmetau.edu.ua/file/kl_sv2018.pdf
9. Кузьмін О. Є., Пирог О. В., Чернобай Л. І., Станасюк Н. С., Пасінович І. І. Соціальна відповідальність: практичний аспект: навч. посіб. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 244 с.
10. Кузьмін О.Є. Соціальна відповідальність : навчальний посібник. Львів : Львівська політехніка, 2016. 328 с.
11. Пушкар М. С., Голінач Л. І. Соціальна відповідальність бізнесу: теорія і практика : монографія. Тернопіль: Карт-бланш. 2018. 214 с.
12. Соціальна відповідальність: навчальний посібник / Укладачі: **Зибарева О.В.**, Вербівська Л.В. Чернівці: Технодрук, 2021. 148 с.
13. Сушик І. В., Сушик О. Г., Мартинюк Я. М., Вісин В. В. Етика бізнесу : навч. посіб. Луцьк : РВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с.

14. Цілі сталого розвитку 2016-2030. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
15. Чупріна М.О. Корпоративна соціальна відповідальність: конспект лекцій. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2023. 138 с.
16. Account Ability Standard. URL: <https://www.accountability.org/standards/>.
17. Bowen H. R. Social responsibilities of the businessman. New York: Harper & Row, 1953. 376 p.
18. BS OHSAS 18001 Occupational Health and Safety Management. URL: <https://www.bsigroup.com/en-ID/BS-OHSAS-18001>.
19. Enterprise 2020. URL: <https://www.csreurope.org/about-us/our-strategy>.
20. Europe - 2020 strategy. URL: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en.
21. GRI Standards. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/>.
22. ISO/DIS 26000 : Guidance on social responsibility. URL: http://isotc.iso.org/livelink/livelink/fetch/2000/2122/830949/3934883/3935837/ISO_DIS_26000_Guidance_on_Social_Responsibility.pdf.
23. RIO Declaration on Environment and Development. General Assembly of United Nations. URL: [http://www.un.org/documents/ga/conf151/ aconf15126-1annex1.htm](http://www.un.org/documents/ga/conf151/aconf15126-1annex1.htm).
24. Sustainable development and Social Responsibility – Guidance for using ISO 26000:2010 in food chain. URL: <https://www.iso.org/standard/71624.html>.
25. The Ten Principles of the UN Global Compact. The United Nations Global Compact. URL: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>.

Додаткова

26. Білоус О. Генезис розвитку теорії та методології соціальної відповідальності підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2019. Т. 57, № 2. С. 39-52.
27. Белова, Т. Г., Крайнюченко О. Ф. Методичні основи формування соціально-відповідального підприємництва у сучасних умовах : монографія / за заг. ред. проф. Н. М. Соломянюк, проф. Л. В. Страшинської. Харків : Лідер, 2020. С. 34–63.
28. Бондарук Т. Г., Бондарук І. С. Економічна природа організаційно-економічного механізму соціальної відповідальності бізнесу. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр.* 2020. № 1–2. С. 57–64.
29. Бочарова Н. Екологічний аспект корпоративної соціальної відповідальності підприємств. *Економіка транспортного комплексу*. 2020. №. 35. С.32-47.
30. Будько О. В., Галаток Б.М. Вплив корпоративної соціальної відповідальності на конкурентоспроможність підприємства. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2021. № 2. С. 31-38.
31. Воронько-Невіднича Т. В., Помаз О. М., Васильєва Ю. А., Коваленко Г. О. Аспекти корпоративної соціальної відповідальності підприємства, що сприяють формуванню його іміджу. *Modern Economics*. 2020. № 24. С. 45-49. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V24\(2020\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V24(2020)-07).
32. Гуменна О., Бедій Н. Корпоративна культурна відповідальність як складова брендингу компанії в Україні. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2022. № 7(1). С. 41–47. <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2022.7.1.41-47>
33. Жалдак Г.П., Чупріна М.О., Управління репутаційними ризиками підприємства з урахуванням концепції корпоративної соціальної відповідальності. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2021. Том 20. Вип. 1 (47). С. 175-184.
34. **Зибарева О.В.**, Вербівська Л.В. Корпоративна соціальна відповідальність в контексті сталого розвитку підприємництва. *Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ*. 2017. Випуск IV (68). С. 20-35.

35. **Зибарева О.В.**, Воронюк Т.А. Потенціал соціальної відповідальності підприємства в системі управління його конкурентоспроможністю. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2022. Вип. I (85). С. 106-124. URL: <http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2022/v1/9.pdf>.
36. **Зибарева О. В.** Еволюція концепції соціальної безпеки: від національного до глобального контексту. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. №16. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-03-04>
37. **Зибарева О. В.** (2025). Оцінка рівня соціальної безпеки України через призму сталого розвитку. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. Серія: економіка, психологія та управління*, 3. <https://doi.org/10.54929/3041-2390-2025-03-01-04>
38. Кравчик Ю. В. Аспекти соціальної відповідальності бізнесу в системі державної політики сталого розвитку країни. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Т. 6, № 2. С. 181-190.
39. Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text>
40. Куцук В. Розвиток концепції соціальної відповідальності бізнесу в Україні. *Підприємництво і торгівля*. 2019. Вип. 24. С. 77-84.
41. **Лопащук, І. А.**, **Лопащук, В. О.**, & **Русінко, А. І.** (2024). Соціальна відповідальність бізнесу: сутнісно-теоретичні та програмні аспекти. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, (14). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-14-04-04>
42. **Лопащук І.А.**, Равлюк А.М., Русінко А.І. (2024). Роль проактивного підходу в інтегрованому управлінні соціальною відповідальністю бізнесу. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2024. № 3(39). <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/318721>
43. **Лопащук І.**, Равлюк А., Присяжнюк О. (2025). Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу в контексті формування відносин державно-приватного партнерства. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*, 2(21), 420–429. <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.420-429>.
44. **Лопащук, І.**, Равлюк, А., & Русінко, А. (2024). Типологія та практика корпоративної соціальної відповідальності крізь призму концепції Triple bottom line. *Scientific Journal of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University Economics*, (2), 52–58. <https://doi.org/10.32782/ecovis/2024-2-9>.
45. Манойленко О.В., Цівень Д. Структура та складові механізму забезпечення корпоративної соціальної відповідальності акціонерного товариства. *Інтелект ХХІ*. 2022. №2. С. 38-42.
46. Момот С. В. Вплив соціальної відповідальності бізнесу на реалізацію принципів сталого розвитку в регіоні. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2022. Вип. 64. С. 27-36.
47. Підгірна В.Н., **Зибарева О.В.**, Чубрей О.С. Проектна діяльність з впровадження циркулярних бізнес-моделей для конкурентоспроможності на засадах сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4740/4681>
48. Підгірна В.Н., **Зибарева О.В.**, Чубрей О.С. Проектна діяльність з впровадження циркулярних бізнес-моделей для конкурентоспроможності на засадах сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4740/4681>
49. Селіверстова Л. С., Лосовська Н. В. Підходи до формування організаційно-економічного механізму управління соціальною відповідальністю бізнесу. *Економіка та держава*. 2019. № 7. С. 13–16.
50. Ситник Й., Юрченко Г. Активізація концепції корпоративної соціальної відповідальності в моделі економічного розвитку України. *Економіка та суспільство*. 2021. №4. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-21>.

51. Таран-Лала О. М., Шевцов А. В. Теоретичні аспекти соціальної відповідальності підприємства як чинника його стійкого розвитку. *Економіка та держава*. 2022. № 6. С. 35-39.
52. Філіппова С.В., Філіппов В.Ю. Соціальна відповідальність у стратегічному управлінні підприємством: ключові завдання інтеграції за імперативами сталого розвитку. *Економіка транспортного комплексу*. 2020. Вип. 35. С.177-202.
53. Чупріна М.О., Жалдак Г.П. Світові тренди в сфері розвитку корпоративної відповідальності. *Ефективна економіка. Електронне фахове видання з економіки*. 2020. №11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8365>.
54. Харун О. А., Грицина Л. А. Розвиток соціальної відповідальності за умов поглиблення євроінтеграційних процесів. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 6, т. 1. С. 225-231.
55. Харчук В.Ю., Чернобай Л.І., Рябічина Ю.С. Корпоративна соціальна відповідальність вітчизняних компаній: особливості імплементації та розкриття інформації. *Підприємництво і торгівля*. 2021. № 28. С. 103-110.
56. Швець А. Соціальна відповідальність бізнесу як необхідна умова переходу до циркулярної економіки в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. №38. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-74>.
57. Шилепницький П.І., Зибарева О.В., Петрова І.П. Державно-приватне партнерство як інструмент післявоєнної відбудови економіки України. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*. 2022. Випуск 844. С. 11-17. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8473/%D0%B2%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A7%D0%9D%D0%A3%202022%20%D1%80%D1%96%D0%BA.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=11>
58. Brin P., Lombardi R., Nehme M. N., Tiscini R. Corporate social responsibility, competitiveness and sustainability in emerging economies: The case of Ukraine. *International Journal of Management and Decision Making*. 2022. Vol. 21 (4). P. 379-401. DOI: <https://doi.org/10.1504/ijmdm.2022.125936>
59. Bringing the European CSR Strategy to the next stage 2015-2019. CSR's Europe Memorandum to the European Commission. URL: https://www.csreurope.org/sites/default/files/publications/Memorandum_to_the_European_Commission.pdf
60. Bull M., Ridley-Duff R. Towards an Appreciation of Ethics in Social Enterprise Business Models. *Journal of Business Ethics*. 2018. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-018-3794-5#enumeration>.
61. Corporate social responsibility and innovative work behavior: Is it a matter of perceptions? / R. S. Alhmoudi and etc. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 2022. Vol. 29(6). P. 2030- 2037. DOI: <https://doi.org/10.1002/csr.2299>
62. Doing bad by doing good? Corporate social responsibility fails when controversy arises / S. Guo and etc. *Industrial Marketing Management*. 2022. Vol. 106. P. 1-13. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2022.07.009>
63. ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work. International Labour Organization. URL: <http://www.ilo.org/declaration/lang--en/index.htm>.
64. ISO 14001. URL: <https://www.iso.org/iso-14001-environmental-management.html>.
65. ISO 22000 : 2018 Food safety management – Requirements for any organization in the food chain. URL: <https://www.iso.org/standard/65464.html>.
66. ISO 45001:2018 Occupational health and safety management systems - Requirements with guidance for use. URL: <https://www.iso.org/standard/63787.html>.
67. ISO 9001 : 2015. URL: <https://www.iso.org/standard/62085.html>.
68. Martinez-Conesa I., Soto-Acosta P., Palacios-Manzano M. Corporate social responsibility and its effect on innovation and firm performance: An empirical research in SMEs. *Journal of Cleaner Production*. 2017. Vol.142. Part 4. P. 2374-2383.

69. Nikishyna, O., Bondarenko, S., **Zybareva, O.**, Verbivska, L., Zerkina, O., & Chebotarova, N. (2025). A Circular Ecosystem in the implementation of Sustainable Development Goals based on Extended Producer Responsibility. *Multidisciplinary Science Journal*, 7 (3). URL: <https://malque.pub/ojs/index.php/msj/article/view/2640/2576>
70. Pillai R. D., Wang P., Kuah A. T. H. Unlocking corporate social responsibility in smaller firms: Compliance, conviction, burden, or opportunity? *Thunderbird International Business Review*. 2022. Vol. 64 (6). P. 627-646. DOI: <https://doi.org/10.1002/tie.22315>.
71. Prasad A. A., Kumar R. S. Challenges and opportunities of brand corporate social responsibility classification: A review, new conceptualization and future research agenda. *International Journal of Consumer Studies*. 2022. Vol. 46 (6). P. 2071-2103. DOI: <https://doi.org/10.1111/ijcs.12844>
72. Strauss K. The 10 companies with the best CSR reputations in 2017. URL: <https://www.forbes.com/sites/karstenstrauss/2017/09/13/the-10-companies-with-the-best-csr-reputations-in-2017/#1dcfb737546b>.
73. Sustainable Development Goals. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>.
74. Shylepnytskyi, P., **Zybareva, O.** & Lopatynskyi, Y. (2022). "People First" Public-Private Partnership as an Instrument for Sustainable Development of Rural Areas. *Agricultural Economics and Rural Development (AERD)*. Vol. 2, pp. 193-204. URL: http://www.eadr.ro/eng_index.htm
75. Universal Declaration of Human Rights. United Nations. URL: <http://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/index.html>.
76. **Zybareva, O.**, Popadiuk, O., Yaskal, O., Yaskal, I. (2023). Internal Social Responsibility: an assessment based on official reporting data. *Studia Regionalne i Lokalne*. Special Issue on Ukraine. pp. 68-88. URL: https://studreg.uw.edu.pl/dane/web_sril_files/1960/2023_si_ua_zybareva_popadiuk.pdf.

Інформаційні ресурси

1. Репозиторій академічних статей, таких як Google Scholar або ResearchGate, для пошуку актуальних наукових досліджень та публікацій з курсу
2. ARCher – інституційний репозитарій відкритого доступу представників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/>.
3. База українського законодавства в Інтернет. URL: <http://www.lawukraine.com>.
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Всеукраїнська мережа доброчесності і комплаєнсу (UNIC). URL: <http://unic.org.ua>
6. Зелена книга ЄС «Популяризація європейських засад корпоративної соціальної відповідальності». URL: http://www.eurofound.europa.eu/emcc/content/source/eu02002s.htm?p1=topic&p2=Corporate_Social_Responsibility
7. Інститут соціальної та етичної відповідальності. URL: <https://www.accountability.org/>
8. Маніфест «Підприємство-2020» «Майбутнє для Європи, якої ми прагнемо». URL: https://www.csreurope.org/sites/default/files/UKRAINIAN_Enterprise%202020%20Manifesto.pdf
9. Мережа глобального договору в Україні. URL: <https://globalcompact.org.ua/>.
10. Центр «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності». Офіційний сайт. URL: <http://csr-ua.info/csr-ukraine>.
11. International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR). URL: www.nottingham.ac.uk/business/ICCSR.
12. International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org>.
13. Social Accountability International. SA 8000 : 2014 URL: <http://www.sa-intl.org/index.cfm?fuseaction=Page.ViewPage&pageId=1711>.

14. Sustainable business: Journal for CSR and Sustainable Development. URL: <http://csrjournal.com/1446-principy-korporativnojj-socialnojj-otvetstvennosti.html>.
15. WBCSD - World Business Council for Sustainable Development. URL: www.wbcsd.org.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/hkzbr1b2/polozhennia-pro-vyavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chnu-2025.pdf>.
- ✓ Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>
- ✓ «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/ni4ptvsk/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-chnu.pdf>